

Františkovo slovo

č.73

Kardinál Scherer: Rodiny jsou také politickým subjektem

Arcibiskup Mosulu: Přijímejte křesťanské rodiny ve skupinách

Unesený syrsko-katolický kněz je na svobodě

Arcibiskup Kondrusiewicz: modlitba v rodině mi dala víc než všechny univerzity

Mons. Tomasi: západní vlády by měly reflektovat svou odpovědnost za podporu konfliktů

V Nizozemsku více než pět tisíc případů eutanazie za rok

Papež: Dítě je od narození připraveno vnímat, že je milováno Bohem

Spása je – pro nás – zdarma

Kardinál Scola: církev slouží, zůstává-li sama sebou

Pronásledování a zapomenutí

Pouze modlitba vítězí nad farizejským pološerem

výtah hlavních myšlenek z promluv papeže Františka a zpráv z Vatikánu. Plné znění naleznete na stránkách Radio Vaticana.

Kardinál Scherer: Rodiny jsou také politickým subjektem

„Rodiny jsou politickým subjektem a měly by se za tímto účelem sdružovat“ - navrhuje brazilský kardinál Odilo Pedro Scherer, který jako účastník probíhající synody o rodině hovořil pro Vatikánský rozhlas. Nejprve zdůraznil bratrské klima diskuse mezi biskupy:

„Je tu poklidné ovzduší, bratrská atmosféra, církevní klima... Papež František nám řekl, abychom byli odvážní a mluvili směle a se zaujetím. Všichni usilují o dobro církve a rodiny... a tak tomu také je. Účastníci jsou klidní, vyrovnaní a pracují pozorně a usilovně. Z jednotlivých vystoupení vyloučily různé otázky, názory a postoje v závislosti na odlišnostech kultur a regionů. A ukázaly se také různé pastorační přístupy církve ve vztahu k rodině.“

S čím přišla na synodu brazilská církev?

*„My v Brazílii cítíme více méně tytéž problémy, které lze vnímat tady v Evropě nebo v jiných částech světa. Počet manželství klesá, manželské svazky jsou křehké a dochází k rozlukám. Potom je zde diskuse ohledně otázky tzv. genderu, homosexuálové se domáhají statutu manželství apod. Rodinný život je zranitelný v důsledku ekonomického, sociálního i politického tlaku. V životním rytmu, v pracovním vytížení a v konzumní společnosti zůstává málo prostoru na rodinný život. Toto všechno tedy také vnímáme. Existují politické zásahy do samotného statutu rodiny, která je zákonem nedostatečně chráněná. V této věci probíhají mnohé kampaně a konfrontace v parlamentu, stejně jako je tomu i v jiných částech světa. **Návrh, který přichází z našich končin a je poměrně silný, se týká rodinných sdružení. Jednotlivé rodiny by se měly sdružovat, vytvářet skupiny a asociace, které mohou lépe reprezentovat rodiny ve veřejné a politické debatě. Rodina totiž je politický subjekt. Nikoli pouze jedinec, ale také rodina je politickým subjektem. Je proto dobré, existují-li asociace, které mohou zastupovat rodinu, její zájmy i potřeby, aby stát a celá společnost věnovala náležitou pozornost rodině a rodina mohla sloužit člověku a společnosti.“***

Arcibiskup Mosul: Přijímejte křesťanské rodiny ve skupinách

Paříž/Mosul. Přijímejte irácké křesťanské rodiny ve skupinách po čtyřech až pěti stech rodinách, odměřovat víza kapátkem nestačí - apeluje na vlády západních států syrsko-katolický arcibiskup Mosul Petrus Mouché, který v minulých dnech navštívil francouzské ministerstvo zahraničí. Křesťanské rodiny donucené opustit Mosul a vesnice na Ninivské planině v poslední době stále častěji opouští Erbil, v iráckém Kurdistánu, kam utekly v naději na brzký návrat, a vydávají se do Evropy a do Spojených států. Jsou to rodiny ve stavu nejvyšší nouze. Jde o exodus, který se iráčtí biskupové všech obřadů snaží marně zastavit, v obavách z nenávratného vymizení křesťanů z Iráku. „Pokud to takhle půjde dál – upozorňuje arcibiskup Mouché na stránkách deníku *Le Figaro* – hrozí naší komunitě zánik“. Jediné, co by mohlo pomoci, je radikální řešení, dodává mosulský arcibiskup, totiž dovolit, aby syrsko-katolické rodiny mohly odcházet společně, ve skupinách 400-500 rodin. „Budou-li pospolu – říká dále – budou se cítit silnější, jejich děti budou moci chodit do školy společně, mluvit svým jazykem a prožívat svou víru“. Dlouhodobý cíl zůstává jasný: návrat na území v současnosti kontrolované tzv. kalífátem.

Unesený syrsko-katolický kněz je na svobodě

Sýrie. Představený kláštera Mar Elian, P. Jacques Mourad, unesený letos květnu, je od soboty na svobodě. Pro agenturu AsiaNews to potvrdil apoštolský nuncius v Sýrii, arcibiskup Zenari. Jak upřesnil, řeholník je v dobrém zdravotním stavu a nyní je očekáván v Damašku, kde podá

svědectví o tom, co zažil. Syrsko-katolický kněz z kláštera Mar Elian v Al Qariataynu jihozápadně od Homsu je známý díky své angažovanosti v dialogu mezi křesťany a muslimy. Patří do stejné komunity jako jezuita P. Paolo Dall'Oglio, o němž stále nejsou žádné zprávy. Letos v srpnu se oblast Al Qariatayn dostala pod kontrolu džihádistů, kteří odtud unesli zhruba 230 civilistů, z toho 60 křesťanů.

13.10.2015

Arcibiskup Kondrusiewicz: modlitba v rodině mi dala víc než všechny univerzity

Nejtrvalejším pojivem rodiny je modlitba, říká běloruský delegát na synodě o rodině arcibiskup Tadeusz Kondrusiewicz. V rozhovoru s Vatikánským rozhlasem minsko-mohylevský metropolita zdůrazňuje, jak je důležité, aby byla v životě člověka přítomná od útlého věku. Sám to může dosvědčit:

*„Byl jsem vychováván v duchu rodinné modlitby, každý den. Večer se všechny naše rodiny, rodiny sousedů, rodiny z vesnice, ve které jsem se narodil, vždy shromažďovaly ke společné modlitbě. Pro děti, pro mladou generaci je to velmi důležité. **Vidět dobrý příklad otce a matky po celém dni práce – a tenkrát to nebyla snadná práce. Vyrůstal jsem na venkově v době, kdy nebyly žádné stroje. Všechno se muselo dělat vlastníma rukama. Přesto se vždycky našel čas na rozmluvu s Bohem. A to byla pro mě největší univerzita. Žádná univerzita mi nedala to, co maminka, tatínek, babička a dědeček, kteří se modlili na sklonku dne,**“*

říká arcibiskup Kondrusiewicz.

Mons. Tomasi: západní vlády by měly reflektovat svou odpovědnost za podporu konfliktů

Na světě je dnes téměř 60 milionů uprchlíků a vysídlených. Evropy se však tento počet týká jen v malém zlomku. Uvedl arcibiskup Silvano Tomasi v rozhovoru pro italský katolický časopis *La Difesa del Popolo* (Obrana lidu). Stálý představitel Svatého stolce při agendách OSN v Ženevě podotýká, že současný stav nás neopravňuje hovořit o skutečně krizové situaci ani o invazi.

Vatikánský diplomat vybízí vlády našeho kontinentu ke zpytování svědomí. **Místo nařikání by měly pamatovat na velkou odpovědnost, kterou na sebe Západ vzal, když podpořil revoluce a ozbrojoval strany konfliktů**, které destabilizovaly Libyi a Sýrii, nemluvě o krajním zubožení takových zemí jako Eritrea či Súdán.

Arcibiskup Tomasi se vyjádřil také k sociálnímu napětí spojenému s přílivem migrantů. „Do hry tu vstupují politické schopnosti a velké sociální jevy. **Dějiny nás učí, že je-li migrace dobře vedená, stává se ve střední a dlouhodobé perspektivě obohacením pro všechny. Pro ty, kdo migrují, země jejich původu, ale také pro místa, kde se usazují.** Němci si dokonale uvědomují, že jejich pracovní trh bude v nejbližších letech naléhavě potřebovat mladé pracovní síly. Celá Evropa by si měla spíš klást otázku o možných důsledcích demografické krize a nepokřikovat hesla o invazi,“ míní vatikánský diplomat.

13.10.2015

V Nizozemsku více než pět tisíc případů eutanazie za rok

Nizozemsko. Jak vyplývá z [výroční zprávy nizozemské komise pro kontrolu eutanazie](#), zemřelo vloni v důsledku tzv. „dobré smrti“, tedy aktivní i pasivní eutanazie, celkem 5 306 osob. To znamená, že v Holandsku denně dostává smrtící injekci 14 lidí a že jeden z pětadvaceti každodenních umírajících podstupuje tuto nepřírozenou smrt. Případy eutanazie

vzrostly oproti předchozímu roku o 10 procent, zatímco od nizozemského uzákonění eutanazie o plných 182 procent. Přitom se netýkají jenom nemocných v terminálním stadiu, ale stále více také pacientů s psychiatrickými obtížemi, demencí a vůbec zdravotními problémy spojenými se stářím. Jak zpráva přiznává, jsou v ní zaznamenány pouze případy, nahlášené lékaři. Celkový počet obětí eutanazie tak podle aktivistů a odborníků může být ještě o 20-25 procent vyšší. Neudivují proto slova mluvčího nizozemské komise, podle kterého je eutanazie stále více společensky přijímána. Přispívá k tomu nárůst klinik, umožňujících „důstojnou smrt“ (v uvozovkách), a to i v pohodlí domácího prostředí. Eutanazie prorazila rovněž do holandských škol, kde žáci všech tříd od letošního školního roku navštěvují kurz pod názvem: „Eutanazie – normální smrt“.

14.10.2015

Papež: Dítě je od narození připraveno vnímat, že je milováno Bohem

Přibližně 40 tisíc lidí na Svatopetrském náměstí a 700 nemocných v aule Pavla VI. sledovalo dnešní generální audienci. Začínala jako obvykle čtením úryvku z Písma. K tématu dnešní katecheze vybral Petrův nástupce pasáž z Matoušova evangelia (18, 7-11) o pohoršení a o maličkých, jejichž andělé v nebi stále hledí na tvář nebeského Otce. **Papež František pak pojednal o slibech, které rodiče a dospělí vůbec činí dětem.** „Nemám na mysli ani tak sliby, které tu a tam během dne činíme, abychom je utěšili anebo aby byly hodné (někdy možná nějakým tím nevinným trikem, slibem karamelky apod.). ... Mám na mysli sliby důležitější a rozhodující pro jejich očekávání ve vztahu k životu, pro jejich důvěru ve vztazích k lidem a pro jejich schopnost chápat Boží jméno jako požehnání. Sliby, kterými se my zavazujeme jim.“

*„Přijetí a péče, blízkost a pozornost, důvěra a naděje jsou rovněž zásadními sliby, které lze shrnout jedním slovem: láska. Slibujeme lásku, která se vyjadřuje přijetím, péčí, blízkostí, pozorností, důvěrou a nadějí. **Tím největším slibem je však láska.** Toto je ten nejsprávnější způsob, jak přijímat lidskou bytost přicházející na svět, a všichni si jej osvojujeme ještě dříve nežli si jej uvědomíme. **Láska je slib, který muž a žena dávají každému dítěti, jehož početí jim přichází na mysl. Děti se rodí a očekávají potvrzení tohoto slibu: plně, důvěřivě a bezbranně.** Stačí se na ně podívat: v každém etniku, kultuře a v každé životní situaci! Když nastane opak, jsou děti zraněny „pohoršením“, někdy nesnesitelným pohoršením, které je o to závažnější, že ho nedovedou rozšifrovat. Bůh nad tímto slibem bdí již od prvního okamžiku. Vzpomínáte, co o dětech říká Ježíš? Jejich andělé odrážejí Boží pohled a Bůh nikdy neztrácí děti ze zřetele (srov. Mt 18,10). Běda těm, kdo zradí jejich důvěru, běda! Jejich důvěřivá odevzdanost našemu slibu nás od první chvíle zavazuje a soudí.*

*A ještě něco bych rád dodal s velkým respektem ke všem, ale také velice otevřeně. Jejich spontánní důvěra v Boha by nikdy neměla být raněna, zvláště ne z důvodu našeho více či méně vědomého nároku nahrazovat Boha. Tajemný a něžný vztah Boha a dětské duše by nikdy neměl být zneužit. Je to reálný vztah, který Bůh chce a opatruje. **Dítě je od narození připraveno vnímat, že je milováno Bohem. Je k tomu ochotné. Ještě dříve než je schopno vnímat, že je samo o sobě milováno, dítě už cítí, že existuje Bůh, který má děti rád.**“*

15.10.2015

Spása je – pro nás – zdarma

Je třeba se mít na pozoru před učiteli Zákona, kteří krátí Boží horizonty a umenšují Boží lásku – konstatoval mimo jiné papež František při ranní mši v kapli Domu sv. Marty. Kázal o přikázání lásky a **varoval před pokušením stát se kontrolory spásy.**

„Jednou z nejobtížněji pochopitelných věcí pro nás křesťany je skutečnost, že spása v Ježíši Kristu je zdarma,“ řekl ve své homilii papež František, který vyšel z prvního liturgického čtení z listu Římanům (3,21-30). Poukazoval na těžkosti, s nimiž se musel potýkat sv. Pavel, když chtěl lidem své doby vysvětlit, že »ospravedlnění je zdarma«. „My jsme zvyklí – řekl František – slýchat, že Ježíš je Boží Syn, který přišel z lásky, aby nás spasil, a že za nás zemřel. Slyšeli jsme to tolikrát, že jsme si zvykli. Přistupujeme k tomuto Božímu tajemství neohraničené lásky, divíme se, ale - možná raději - nerozumíme.“

„Také Ježíš je v dnešním evangeliu (Lk 11,47-54) poněkud rozhořčen na učitele zákona a říká jim silné věci. Silné a tvrdé věci: »Odstranili jste klíč k poznání. Sami jste k němu nedošli, a těm, kdo k němu chtěli dojít, jste v tom bránili«, to znamená klíč k poznání toho, že spása je zdarma.“

„A tito učitelé Zákona – pokračoval papež – se domnívali, že spásy lze dosáhnout jedině dodržováním všech předpisů a kdo tak nečinil, byl zavržen. Takto krátili Boží horizonty a Boží lásku vydávali za docela nepatrnou podle své vlastní míry. Ježíš a Pavel tak museli vést boj za obranu nauky. Jistě – poznamenal dále František – existují příkázání, ale syntézou všech je láska k Bohu a k bližnímu. Tímto postojem lásky staneme na úrovni zdarma dané spásy, protože láska je zdarma. Pokud říkám »mám tě rád«, ale sleduji tím svůj zájem, pak to není projev lásky, ale prospěchářství.“

*„A proto Ježíš říká, že největší je láska, tedy mít rád Boha celým životem, srdcem a vši silou a bližního jako sebe sama. To je jediné příkázání, které je na úrovni spásy dané Bohem zdarma. V tomto příkázání, jak dodává Ježíš, jsou obsažena i všechna ostatní, protože odkazuje ke všem ostatním a prokazuje veškeré dobro. Zdrojem je tedy láska, horizontem je láska. Pokud zavíráš dveře a odstraňuješ klíč lásky, nebudeš na úrovni zdarma dostávané spásy. **Tento zápas proti dozorování spásy pomocí tvrzení, že se spasí pouze ti, co něco dodržují, nekončí s Ježíšem a s Pavlem.**“*

Letos – řekl dále papež – je 500. výročí narození sv. Terezie z Avily, jejíž liturgická památka připadá na dnešek: „Mystičky a ženy – podotkl – které dal Pán milost chápat horizonty lásky a která byla učitelí Zákona své doby také odsuzována. Kolik jen svatých je pronásledováno, protože hájili lásku, zdarma danou spásu a nauku! Pomysleme na Johanku z Arku. Tento boj nekončí a nosíme jej i v sobě. A bude pro nás užitečné, položíme-li si dnes otázky: **Věřím, že mne Pán spasil zdarma? Věřím tomu, že si spásu nezasloužím?** A pokud jsem si něco zasloužil, pak skrze Ježíše Krista a díky tomu, co pro mne učinil On?“

„Položme si dnes tyto otázky. Jedině tak budeme věrni této milosrdné lásce, otcovské i mateřské lásce, protože Bůh říká, že je vůči nám jako matka. Láska má obrovské horizonty, je bez ohraničení a bez omezení. Nenechme se klamat učiteli, kteří tuto lásku omezují.“

15.10.2015

Kardinál Scola: církev slouží, zůstává-li sama sebou

„Atmosféru v synodální aule vnímám jako velmi pozitivní, navzdory tomu, co k nám doléhá z některých médií,“ říká delegát Italské biskupské konference, kardinál **Angelo Scola**. Za velké obohacení považuje milánský arcibiskup zejména práci v jazykových skupinách. Sám se účastní debat v jedné z francouzsko-jazyčných skupin (Gallicus 2):

*„Prozatím mohu říci, že v 95% otázek, které vyvstaly, jsme v hluboké shodě, a že postupujeme v práci velmi harmonicky. To nás také vzájemně velice sblížuje. **Prožíváme skutečně velkou sílu konzultativní dimenze synody.** Je-li cílem dosáhnout dvoutřetinové shody, je nutné dobře pochopit postoj druhého a je tedy také prostor pro vývoj názoru, změnu vlastního postoje, což je skvělé.“*

Podle kardinála Scoly není důvod pohlížet na synodu jako na souboj dvou konkurenčních skupin. Přiznává nicméně, že na řadu horkých témat ještě nedošlo. Jinak je tomu s jinou, často se navracející otázkou, totiž problémem duality mezi učením a pastorační praxí. Kardinál Scola k tomu dodává, že v jeho jazykové skupině se na toto téma hojně debatovalo:

*„Mnozí biskupové z naší skupiny jsou mladí a vystudovali dobrou teologii, postavenou na textech Henriho de Lubaca, von Balthasara a Rahnera. Chápu velmi dobře, že **nelze vytvářet dualismus mezi teologií a pastoračí. Neexistuje totiž abstraktní doktrína, kterou je potřeba aplikovat na život. Učení je nutná systematická a kritická reflexe, která dospívá až k formulaci dogmatu, avšak vyvěrá z životní zkušenosti.**“*

Právě z této jednoty učení a pastorece vyjdou klíčové návrhy k řešení takových otázek jako je přijímání pro rozvedené a znovu sezdané katolíky, dodává milánský arcibiskup. Nesouhlasí však s rozšířeným názorem na synodu, který hlásá „nelze změnit všechno, ale ani nechat vše při starém“:

*„Ježíš vstal z mrtvých a žije, a tedy i křesťanské učení je živou skutečností. Zároveň však poselství svatého evangelia trvá dva tisíce let. **Ve skutečnosti jde o to být do té míry svědky a učitelé krásy setkání s Kristem, abychom byli schopni předávat krásu a radost křesťanského manželství a rodiny všem mužům a ženám, s nimiž se setkáme.**“*

Podle kardinála Scoly **církvi nehrozí, že by podlehla dnešní poptávce a ustoupila světské logice.** „Svatý otec to vícekrát opakoval, když citoval de Lubacův výrok, že zesvětštění církve by bylo ohromnou chybou. **Církev může prokázat světu největší službu, zůstane-li sama sebou: světlem, které nechává zazářit velikému světlu národů, jímž je Kristus,**“ řekl kardinál Angelo Scola v rozhovoru pro Vatikánský rozhlas.

15.10.2015

Pronásledování a zapomenutí

Papež František ocenil úsilí nadace *Kirche in Not*, která vypracovala a v tomto týdnu v Římě představila zprávu o křesťanech, utlačovaných z důvodu jejich víry. Dokument pod výmluvným názvem „Pronásledování a zapomenutí“ mapuje poslední tři roky – 2013 až 2015. Jak stojí v písemném poselství, nesoucím podpis státního sekretáře kard. Parolina, „Svatý otec se modlí za ty, kdo nesou veřejnou zodpovědnost, aby svědomitě bojovali nejenom za vymýcení náboženského pronásledování a diskriminace, nýbrž také podporovali mezinárodní spolupráci zaměřenou na jejich potlačení“.

Studie papežské nadace vypovídá o stále se zhoršujícím postavení křesťanů v 17 ze 22 sledovaných zemí. Počet států, označovaných za oblasti extrémního pronásledování, se zvýšil ze šesti na deset. K Číně, Eritreji, Íránu, Saúdské Arábii, Pákistánu a Severní Koreji se přidružily Irák, Nigérie, Súdán a Sýrie. V Iráku, který ještě před dvanácti lety čítal milion křesťanů, se jejich počet snížil na čtvrtinu. V Sýrii donutil pseudostát *Daesh* více než 120 tisíc křesťanů k volbě mezi konverzí anebo smrtí. Islamistický extrémismus se kromě Nigérie, kde uskupení *Boko Haram* pouze v diecézi Maiduguri zničilo 350 kostelů a donutilo 100 tisíc křesťanů k útěku, šíří také v zemích, které byly dosud považovány za naděje pro africkou církev – tedy v Keni, Tanzánii, Súdánu a jiných zemích. Odhaduje se, že více než 3000 eritrejských vězňů jsou křesťané, kteří byli uvrženi za mříže z náboženských důvodů.

Neméně příznivá situace panuje na asijském kontinentu. Sílicí nacionalistická hinduistická hnutí v Indii opakovaně zaútočila na křesťanské menšiny a vyhrožovala smrtí kardinálu Telesphorovi Toppovi, arcibiskupovi diecéze Ranchi. Na Srí Lance vedl buddhistický extrémismus ke zkáze anebo uzavření 165 kostelů. V Pákistánu nadále zůstává ve vězení Asia Bibi (foto), odsouzená k trestu smrti za apostazi, zatímco v Číně bylo jen v loňském roce

uvězněno 449 náboženských představitelů. Málo zpráv přichází ze severní Koreje, kde Kim Čong-un vloni v březnu nařídil popravu 33 křesťanů, obviněných ze špionáže. Ve Vietnamu zavazuje zákon č. 92 náboženská uskupení, aby žádala o povolení ke shromažďování, zatímco kněžím vnucuje výchovné programy. Nový zákon o náboženských záležitostech, který se bude schvalovat v budoucím roce, situace pravděpodobně ještě zhorší, vyplývá ze zprávy papežské nadace *Kirche in Not*.

16.10.2015

Pouze modlitba vítězí nad farizejským pološerem

Je nutné se hodně modlit, abychom se nedali nakazit „virem“ pokrytectví, oním farizejským postojem, který vábí svou proľhaností a přitom stojí ve stínu. Papež František při dnešní ranní mši svaté vyzval přítomné, aby si vzali k srdci tuto Ježíšovu výzvu. V kapli Domu svaté Marty komentoval páteční evangelium podle Lukáše (Lk12,1-7).

Přetvářka je bezbarvá, pohrává si spíše s polovičnými odstíny. Vtírá se v pološeru a láká svým kouzlem lži. Papež uvažoval nad evangelním výjevem, kde Ježíš stojí uprostřed obrovského a tak hustého zástupu lidí, že jim hrozí ušlapání. Upozornil na přímou Ježíšovu pobídku: „Varujte se farizejského kvasu“. Kvas je cosi nepatrného, poznamenal František, avšak Ježíš o něm mluví tak, jako by chtěl pojmenovat virus. Jako lékař, který své spolupracovníky varuje před nebezpečím nákazy.

"Pokrytectví je onen způsob života, jednání a mluvy, které nejsou jasné. Možná se usmívají, možná jsou vážné...Nejsou ani světlem, ani tmou. Hadovitě se pohybují tak, že zdánlivě nikoho neohrožují, avšak mají půvab šerosvitu. Ono kouzlo nezřetelných obrysů a nejasných slov, půvab lži a vnějšího zdání. Pokryteckým farizejům Ježíš říká, že jsou plni sami sebe, své marnivost, že se jim líbí procházet po náměstích a vystavovat na odiv svou důležitost a vzdělání."

Ježíš nicméně zástup uklidňuje. „Nebojte se“, říká, protože „nic není zahaleno, že by to nebylo odhaleno, a nic skrytého, že by to nebylo poznáno“. Jako by chtěl říci, podotkl papež, že úkryt nepomáhá, ačkoli „farizejský kvas“ vedl a dovádí stále více lidí k tomu, že více milují tmu než světlo.

"Onen kvas je virem, který působí nemoc a dovádí ke smrti. Varujte se ho! Onen kvas vede do tmy. Varujte se ho! Avšak je tu někdo, kdo jej převyšuje: Otec v nebesích. "Copak se neprodává pět vrabců za dva halíře? A ani jediný z nich není u Boha zapomenut. U vás však jsou spočítány i všechny vlasy na hlavě." A pak je tu závěrečná výzva: "Nebojte se! Máte větší cenu než všichni vrabci!". **Proti strachu, který nám nahání to či ono a který v nás onen virus, farizejský kvas, vyvolává, Ježíš klade slova: Je tu Otec. Je tu Otec, který vás miluje. Je tu Otec, který o vás pečuje."**

Nákaze dokáže zabránit pouze jedno – modlitba jako cesta, kterou nám Ježíš naznačil. Je to jediné řešení, jak neupadnout do onoho farizejského vystupování, které se nedrží ve světle ani ve tmě, nýbrž na půli cesty, aby nikdy nedospělo do Boží záře.

"Modleme se. Hodně se modleme. Pane, uchovávej svou církev, kterou jsme my všichni. Uchovávej svůj lid – ten, který se shromáždil, že se div neušlapal. Uchovávej svůj lid, aby miloval světlo – světlo, které pochází od Otce, od tvého Otce, který Tě poslal, abys nám přinesl spásu. **Uchovávej svůj lid, aby neupadl do pokrytectví a životní vlažnosti. Uchovávej svůj lid, aby měl radost z vědomí, že tu je Otec, který nás velmi miluje."**